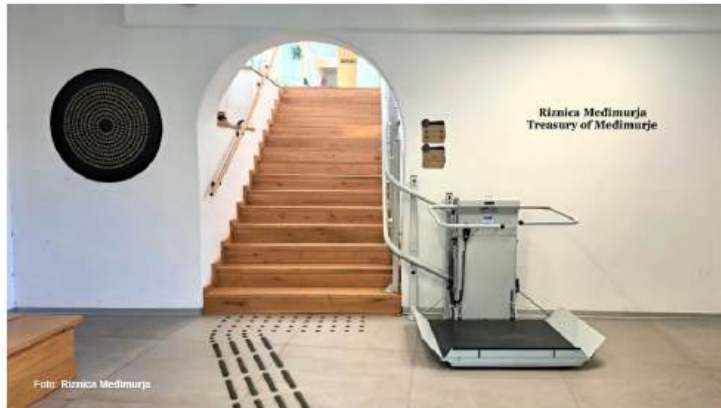

Prostori

Riznica Međimurja: muzej u kojem humanost susreće baštinu

Danas više ne smije biti nijedne ustanove koja nema barem neki vid prilagodbe osobama s invaliditetom, kaže ravnateljica Muzeja Međimurja Maša Hrustek Sobočan

Nataša Rožić Mikolašević, dipl. novinar
20.10.2025

Muzej nematerijalne baštine Riznica Međimurja u Čakovcu mjesto je "gdje prošlost poprima novu dimenziju". Mi ćemo dodati ne samo prošlost, već i humanost.

Inovativan je, moderan, tehnološki osviješten, društveno odgovoran i prijateljski orijentiran prema svim socijalnim skupinama, s naglaskom na pristupačnost prostora i sadržaja osobama smanjene pokretljivosti te slijepim i slabovidnim osobama. Stremljenje visokim muzejskim standardima osiguralo je prošle godine Riznici, i to kao jedinom hrvatskom predstavniku, ulazak u finale izbora za najprestižniju muzejsku nagradu – *Europski muzej godine*.

Muzej za sve!

Riznica Međimurja djeluje od 2021. kao muzejska jedinica u sastavu Muzeja Međimurja Čakovec. Nastala je u sklopu EU projekta "Rekonstrukcija i revitalizacija fortifikacije Starog grada Čakovec u Muzej nematerijalne baštine". U svom radu orijentirana je na očuvanje, interpretaciju i promociju međimurske baštine, obuhvaćajući nasljeđe, tradiciju, usmenu predaju, znanja i vještine.

Riznica Međimurja djeluje kao muzejska jedinica Muzeja Međimurja Čakovec, a nalazi se u sklopu fortifikacije Stari grad Čakovec (foto: Mario Golenko)

Riznica Međimurja (foto: Riznica Međimurja)

Foto: Silvio Benč

Vodstvo Muzeja Međimurja Čakovec je od samog početka projekta bilo motivirano stvoriti prostor u kojem će se svatko osjećati dobrodošlo i u kojem ništa neće stajati na putu otkrivanja **kulturne baštine**. Ideja je bila učiniti ga **pristupačnim svima**, posebice najranjivijoj skupini muzejskih posjetitelja – **osobama s invaliditetom**.

I ne, nisu to napravili samo zato da bi zadovoljili **pristupačnost kao horizontalno načelo** i osigurali prolazak projekta za EU sufinanciranje. Kroz dosadašnji muzejski rad prepoznali su stvarne potrebe ove skupine posjetitelja te osvijestili glavne prepreke koje im onemogućuju zaokruženo i ugodno iskustvo posjeta i upoznavanja s **muzejskim postavom**. Željeli su promjenu u zajednici i za zajednicu. Ovaj EU projekt im je omogućio taj **društveno odgovorni iskorak**. To je značilo poduzimanje niza mjera kako bi se muzejski prostor i sadržaj **maksimalno prilagodio osobama s invaliditetom**, ali i kontinuiranu edukaciju svih zaposlenih za ophođenje s ovom skupinom posjetitelja.

Kako je Riznica Međimurja postala **muzej za sve**, primjer **inkluzivnog kulturnog prostora**, ispričala nam je ravnateljica Muzeja Međimurja Čakovec **Maša Hrustek Sobočan**.

Mala Hrustek Sobočan, ravnateljica Muzeja Međimurja Čakovce (foto: Dragutin Klíšek)

Prvo bih htjela provjeriti podatak koji sam pronašla na jednom mjestu, a koji kaže da je Riznica Međimurja prvi muzej u Hrvatskoj koji je potpuno prilagođen osobama s invaliditetom. Je li to točno?

Tvrđnja je netočna. Prvi muzej u potpunosti prilagođen osobama s invaliditetom je Tiflološki muzej u Zagrebu. Nakon njega dugo, dugo nitko i onda Riznica Međimurja 2021. godine kao prvi opći muzej radi velik iskorak u opremanju i prilagodbi muzejskih postava osobama s invaliditetom.

Ideja muzeja otvorenog za sve utkana je i u dizajnu logotipa: točkice tvore krug i pravokutnik, na čijem duguljastom dijelu oblikuju Brailleova slova i natpis „Riznica Međimurja“ (foto: Riznica Međimurja)

Koja je bila vaša vizija Riznice Međimurja kao inkluzivnog kulturnog prostora i koliko je na nju utjecala činjenica da se radilo o EU projektu i potrebi osiguranja pristupačnosti kao horizontalnog načela?

Razlog zbog kojeg smo muzej prilagođavali osobama s invaliditetom nije bilo prikupljanje bodova na prijavnici za EU fondove, niti praćenje horizontalnih načela koja su trenutačno u trendu, već naše realno iskustvo s posjetiteljima muzeja i velika želja da damo svoj obol zajednici.

Prečesto se događalo da djecu ili odrasle u invalidskim kolicima na rukama nosimo preko stepenicama do prvog ili drugog kata, nosimo stolice starijim osobama, umirovljenicima koji nisu mogli u jednom mahu proći stepenice, ili pomažemo penjati se pod ruku osobama sa štakama.

Na prijelazu iz suvenirnice prema kafiću nalaze se stepenice na koje je ugrađena podizna rampa kako bi se posjetiteljima s poteškoćama u kretanju omogućio pristup (foto: Rizića Medimurja)

Za lakše kretanje unutar muzeja ugrađen je lift za četiri osobe kojim se mogu služiti svi posjetitelji s poteškoćama u kretanju (foto: Rizića Medimurja)

Jednaki trojezi za sve posjetitelje: u Riznici se nalazi jednak broj sanitarnih čvorova za osobe s invaliditetom kao i za one bez invaliditeta (foto: Rizična Međimurja)

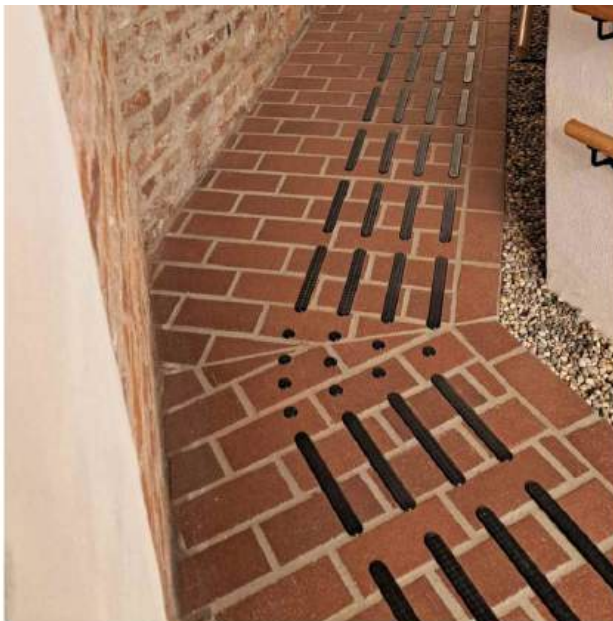
Također smo već bili uspostavili suradnju s Udrugom slijepih Međimurske županije te smo im u nekoliko navrata organizirali **vođeni posjet muzeju** s mogućnosti opipavanja predmeta, ali zaista ne znajući u potpunosti što radimo i kako se organizirati, kako im pristupiti.

Puno puta smo nakon posjete bili žalosni i konstatirali smo da ćemo te greške ispraviti ako se ukaže prilika. Prilika se ukazala, kompletna fortifikacija išla je u sanacijsku obnovu i shvatili smo da smo u poziciji kada možemo isplanirati sve naše želje i pogodnosti za buduće posjetitelje. Tako je i bilo.

Po cijelom kompleksu i muzeju postavljene su linije vodilje koje vode slijepce i slabovidne posjetitelje predviđenim smjerom kretanja (foto: Rizična Međimurja)

Ukupno je postavljeno 184 m linija vodiče (foto: Rizića Medimurja)

Koliko je u tehničkom smislu bila zahtjevna prilagodba muzejskog prostora osobama s invaliditetom, s obzirom na postojeće stanje građevine, ali i konzervatorske uvjete jer se fortifikacija vodi kao zaštićeno kulturno dobro?

S obzirom na postojeće stanje građevine prilagodba muzejskog prostora bila je izuzetno zahtjevna! Radi se o prostoru građenom sa 17. na 18. stoljeće u kojem dominira centralni visoki bastion s tornjem, zatim manji sjeverni bastion i ostaci južnog bastiona u naznakama. Između njih su zgrade s prizemljem i katom koje ih spajaju, a sve zajedno liči na nekompatibilne različite volumene nalijepljene jedne na druge, svaki sa zasebnim ulazom, bez prolaza, katovi na različitim nivoima i visinama, debelih zidova, bez vodnih i elektro instalacija, uskih prolaza, čudnih zavoja i vanstandardnih stepeništa....

Radovi na rekonstrukciji fortifikacije (foto: Rizića Medimurja)

Foto: Rizića Medimurja

Na projektu se izmjenjivo nekoliko projekatana, a samonja je ona intenzivna i zahtjevna. Tijekom trajanja projekta od 2017. – 2021., jednom tjedno smo se sastajali kao tim koji razvija koncept stalnog postava i jednom tjedno kao koordinacijski tim gradilišta s izvođačima radova i konzervatorima.

Riznica Medimurja 2021. po završetku radova (foto: Silvio Benić)

Na koji ste način tražili najbolja rješenja za prilagodbu prostora i sadržaja? Jeste li kontaktirali udruge osoba s invaliditetom? Tko vam je sve pomogao u ovom procesu?

U startu nam je od velike pomoći bio Tifološki muzej. Naša muzejska ekipa otišla je k njima na edukaciju za prilagodbu prostora, ali i edukaciju za rad s posjetiteljima s invaliditetom: kako se takvim osobama obračati, kako se fizički ophoditi s njima, npr. s koje strane im pričati, gdje ih uhvatiti, kojim tonom glasa im se obračati, kako dozirati informacije...

Kod njih smo se prvi puta susreli s organiziranim, smislenim i razrađenim pristupom prezentacije ne samo prostora, već i muzeoloških koncepata prezentacije građe slijepim i slabovidnim te gluhim osobama. Tek smo tamo i tada shvatili – donekle, jer ne možeš se u potpunosti staviti na njihovo mjesto – u kojem smjeru moramo mijenjati način percipiranja stvarnosti i koje ustupke moramo napraviti u prezentaciji građe kako bi ona bila jasna toj skupini ljudi.

Otvorili su nam oči za puno toga. I oni su nam govorili: Bilo koju prilagodbu da ste napravili, makar i nešto malo, i to već nosi velik značaj i pozitivnu promjenu.

Mi i dalje svake godine šaljem naše muzejsko osoblje k njima na edukacije. I dalje se usavršavamo, a od prošle godine sudjelujemo u programu „Pristupačnost za sve“ koji se provodi na nacionalnoj razini.

Lik Mustaj-bega Hasumovića u reljefno-taktilnom prikazu s oznakama za audiovođač (foto: Riznica Medimurja)

Kako ste se snalazili s nabavkom opreme?

Opremu nismo mogli samo nabaviti, opremu je trebalo dizajnirati specijalno za nas! Tu smo imali sreću raditi s domaćom tvrtkom Tiflo globus d.o.o. koja je specijalizirana za prodaju proizvoda i pomagala za slijepu i slabovidne osobe, tiskarske usluge na Brailleovom pismu, izdavaštvo te izradu rješenja za pristupačnost prostora i web stranica.

Vlasnica i direktorica tvrtke je Otilija Nemet koja je također slabovidna osoba u vrlo visokom postotku i kreće se s pomoću bijelog štapa. Ona nam je pomogla u izvedbi rješenja dizajniranih posebno za nas, a neka od tih pomagala i oni su po prvi puta radili, kao npr. shematizirane prikaze naših pojedinih muzejskih predmeta ili prikaza otisnutih u visokom gumiranom reljefu, snimanje audiovodiča s deskripcijom predmeta i prostora specijalno namijenjenog slijepima i slabovidnima. Ti se opisi sasvim razlikuju od onih koje dajemo videćim osobama, pošto njima ne moramo prezentirati predmet deskriptivno, samo njegovo značenje. U slučaju za slijepe i slabovidne, potrebno je obuhvatiti sve.

Otilija Nemet, vlasnica tvrtke Tiŕlo globus, sudjelovala je u izvedbi pomagala dizajniranih posebno za potrebe Riziice Međimurja (foto: Riziica Međimurja)

S tiskom na brajici također smo se susreli po prvi puta. Nismo niti bili svjesni da takav tisak zahtijeva deblji i skuplji papir, da puno manje riječi stane na jednu karticu i da se tiska samo jedna strana papira. Bilo je zahtjevno pokratiti tekstove na osnovno.

Žene u Međimurju izrađuju čipku na batiče s četiri specifična motiva: krogaljica, lastavička, jagnješće i katruža. Koristi se za ženska oglavica „poculice“. Ovo je motiv „katruža“.

Osmišljen je audiovodić specijaliziran posebno za slijepe i slabovidne osobe, a sadrži 60 audiozapisa deskriptivno prilagođenih ovoj vrsti invaliditeta (foto: Riznica Međimurja)

U većini muzejskih prostorija postavljeni su taktilni floorci prostorija s oznakama izložaka i taktilne mape s jednim odabranim predmetom, prikazani ili tekstom (foto: Riznica Međimurja)

Muzej je otvoren 2021., kakve su bile prve povratne reakcije i koliko je u međuvremenu muzej zaživio među osobama s invaliditetom kao novim slojem muzejske publike?

Prve probne grupe odradili smo s Udrugom slijepih Međimurske županije i naša, kao i njihova iskustva, bila su jako pozitivna! Naše prilagodbe nisu samo prostorne i dio muzejske prezentacije grade, već razvijamo i osobni odnos s posjetiteljima kroz specijalizirana vodstva za slijepe i slabovidne osobe. Naše kompletno muzejsko osoblje educirano je za rad s osobama s invaliditetom.

Činjenica je da za njih do sada nije postojao posebno dizajniran sadržaj niti ponuda i da su iskreno zahvalni za bilo kakav i mali trud i iskorak prema njima i njihovim potrebama

Članovi Udruge slijepih Međimarske županije u prvom posjetu Riznici Međimurja (foto: Riznica Međimurja)

Fascinirala nas je činjenica koju smo saznali u hodu, a to je da **vrlo mali postotak slijepih i slabovidnih čita Brailleovo pismo!** Mi smo mislili da smo upotrebom brajice riješili problem s opisom muzejskih postava, no ipak nismo bili u pravu. Kako je većina njih izgubila vid u drugoj polovici života i nisu kao djeca učili brajicu, oni je nikada niti nisu naučili.

Ipak je u svemu ispao najbitniji onaj osobni angažman, usmeni pristup u opisivanju i kreiranju doživljaja, kao i **taktilni pristup**, tj. mogućnost opipa predmeta. Dobar dojam ostavio je i **audiodizajn**, i tu ne mislim na audiovodiče, već na **zvukovno-govornu podlogu u pozadini pojedinih prostorija**, što također u Riznici imamo.

Foto: Riznica Medimurja

Posjetile su nas nakon toga i udruge slijepih i slabovidnih iz ostalih bližih županija. Neki od njih počeli su dolaziti i na naš program **Popularna predavanja petkom**. Imamo i dosta posjeta osoba s poteškoćama u kretanju, djece i osoba iz autističnog spektra, zatim vodstva za pacijente i osoblje Dnevne psihijatrijske bolnice Čakovec, Županijske lige protiv raka Čakovec...

Prošle ste godine bili finalist za nagradu Europski muzej godine. Muzej je obišla sutkinja ocjenjivačkog žirija pa me zanima koliko joj je bila zanimljiva ta osigurana pristupačnost, je li i ona pridonijela vašem visokom plasmanu na natjecanju?

Tako je. Bila su dva suca. Prvi je došao anonimno, kao posjetitelj, i mi nikada nismo saznali o kome se radilo. Druga sutkinja koja nas je posjetila je bila gospođa **Agnes Aljas** iz Estonije i s njom smo proveli čitav radni dan. Održali smo razgled muzeja, prezentaciju edukativnih radionica koje radimo s djecom..., došla je s brdom pitanja na koje je trebalo odgovarati, a presudan za finale bio je upravo naš angažman u lokalnoj zajednici i socijalna uključivost.

Na dodjeli nagrade Europski muzej godine (foto: Riznica Medimurja)

Koliko muzejske ustanove danas rade na inkluzivnosti svojih prostora i sadržaja? Ima li nekih pozitivnih trendova, gdje su nužna poboljšanja, koje bi bile neke vaše preporuke za budućnost?

Vidljiv je enorman pomak u planiranju muzejskih postava i svih muzejskih popratnih prostora.

Sve više smo senzibilizirani za uključivanje osoba s invaliditetom i osoba s posebnim potrebama u muzejske programe. To je zaista prekrasno i danas više ne smije biti nijedne ustanove koja nema barem neki vid prilagodbe jer zaista nema opravdanja za to. Postoje fondovi i financiranja takvih programa i novac nije prepreka.

Naravno, **prilagodbe u prostorima kulturne baštine** su posebno izazovne, ali uvijek se pronade neko rješenje. Moja preporuka bila bi **obavezno informiranje i pružanje podrške ranjivim skupinama** u bilo kojoj djelatnosti da se nalazite.

Podaci o muzejskom postavu

Projekt:

Mladena Ahmetović Štemberger, dipl. ing. arh., Connecto projekt d.o.o.
Zdravko Ptiček, dipl. ing. arh.

Izvođač: Durkin d.o.o., Team d.o.o.

Projekt unutarnjeg opremanja:

Dario Iričanin, mag. viz. kom.
Zdravko Krasić, dipl. ing. arh.
Igor Galović, dipl. ing. arh.
Ivana Crnošija Galović, dipl. ing. arh.
Mr. sc. Zlatko Jelačić, dipl. ing. el.
Filip Horvat, mag. ing. el. techn. inf.

Stalni postav prizemlja – „Stoljeća utvrde“:

U prizemlju fortifikacije čakovečkoga Starog grada kroz interaktivni muzejski postav prikazana je izvorna namjena kompleksa i teme koje su s njom povezane.

Autori idejnog koncepta: mr. sc. Vladimir Kalšan, Maša Hrustek Sobočan

Autorica stručnog koncepta i razrada tema: Ana Šestak

Adaptacija muzeološkog koncepta i likovni postav: dr. sc. Darko Babić, Dario Iričanin

Stalni postav 1. kata – „Minijature“:

Na prvom katu predstavljeno je 17 zaštićenih nematerijalnih kulturnih dobara na području Međimutja.

Autorica idejnog koncepta: Janja Kovač

Autorica stručnog koncepta i razrada tema: Janja Kovač

Adaptacija muzeološkog koncepta i likovni postav: dr. sc. Darko Babić, Dario Iričanin

Tekst je napisan uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije (Dozvoljeno je prenošenje sadržaja uz objavu izvora i autora)

*Ovdje možete pronaći do sada objavljene tekstove u sklopu novinarskog projekta **Projektiranje dostojanstva***

Fotogalerija

#Oznake

[Brailleovo pismo](#) [EU fondovi](#) [kulturna baština](#) [Maša Hrustek Sobočan](#) [muzej](#)
[osobe s invaliditetom](#) [pristupačnost](#) [projektiranje dostojanstva](#) [Riznica Međimutja](#)
[sljepi i slabovidne osobe](#) [Tiflo globus d.o.o.](#) [Tifološki muzej](#)
[Udruga sljepih Međimarske županije](#)

Materijali (tekstovi, fotografije, grafike i ostalo) na web stranicama egradija.hr zaštićeno su intelektualno vlasništvo tvrtke TKS d.o.o. Zadar ili drugih pravnih osoba te su zaštićeni Zakonom o autorskim pravima. Ako želite naše materijale koristiti za edukacijske svrhe, slobodno nam se javite i rado ćemo vam stati u pomoć.

Redakcija se ne mora slagati s mišljenjem autora i javna sugovornika te ne preuzima odgovornost za sadržaj reklamnih oglasa.

Pretplati se na egradnja.hr Newsletter

Ne propustite edukativan građevinski sadržaj. egradnja newsletter stiže na vašu adresu, prijavite se!

SUBSCRIBE

Novosti

Resort Maslina potvrđuje: budućnost turizma leži u promišljenom luksuzu

Moramo odlučiti: želimo li kroz javnu nabavu poticati kulturu gradnje ili najjeftinije usluge projektiranja?

Retro ili moderno?

Prva profesionalna pećnica za domaćinstvo iz iskustva Bora domaćina

Nekretnine

Smještaj za odmor i stanovanje kao na odmoru

Održivost još čeka svoj trenutak: dominiraju stari stanovi i nepouzdana certifikati

Alfa stan grupa postaje MADO grupa: novi identitet za viziju "drugачijeg pojma doma"

Čulić zgrada: zbogom turisti, dobrodošli stalni stanari

O nama

[O nama](#)

[Pravila o privatnosti](#)

[Uvjeti korištenja](#)

Marketing

[Marketing](#)

[Impressum](#)

[Prijavi se na naš newsletter](#)

[Prijavi se](#)

© 2025 T&S d.o.o.

